

COMMUNIO

Smrt a Vzkříšení

2/09

Starokatolická církev v ČR

pastýřský list bratra biskupa dušana

Byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků.

Mám klíče od smrti i hrobu. (srv. Zj 1,18)

Drahé sestry a drazí bratři,

Velikonoce přinášejí zvěst, která dodnes někoho dráždí a popuzuje a jinému je zdrojem naděje a povzbuzením k životu. Jsou to svátky překvapení a radosti, která se rodila v beznaději, v hrobovém tichu po událostech Velkého pátku.

Zkusme si v duchu představit, co prožívali Ježíšovi učedníci a učednice.

V co doufali? V co ještě může doufat člověk, jemuž se zhroutilo vše, v co dosud věřil, který zažil potupný konec někoho, koho považoval za zaslíbeného Božího Syna?

Kde byl Bůh? Proč ho opustil? Proč ho nezachránil?

Do smutku, do zmatku a beznaděje, v níž se utápěli, zní nečekaně zpráva velikonočního rána: Ježíš žije! Ježíš vstal z mrtvých!

To, co nikdo neočekával, se stalo.

Nesmíme se divit jeho věrným, že jen pomalu, váhavě a s nedůvěrou přijímali toto poselství o Ježíšově vítězství nad smrtí, že neočekávali, že ho znovu uvidí živého.

Zemřel na kříži a jeho smrt byla úředně ověřena, byl narychlo pohřben a zavalen těžkým kamenem ve skalním hrobě. Konec jeho života byl nezvratný a definitivní. Jejich dobrodružství s milovaným Rabim z Nazaretu, kouzlo jeho osobnosti, jeho mocné činy a slova, to všechno pro ně neúspěšně skončilo. Ano, mnozí jistě věřili, že bude vzkříšen, přece o tom mluvil, ale něco takového se přece může stát až na konci věků.

Nesmíme se divit, že i první setkání se vzkříšeným Pánem bylo provázáno těmito pocity. Právem ho nepoznává Marie z Magdaly, právem

si apoštolové myslí, že vidí přízrak. Objevuje se sice ve svém lidském těle, které nese stopy po ukřižování, ale je „jiný“.

Potřebovali čas, čas k víře, čas k poznání.

Pouze víra umožnila učedníkům poznat a přijmout Ježíšovo vzkříšení jako nový, oslavený a s Božím životem natrvalo spojený způsob jeho existence, poznat a přijmout, že je to doopravdy On, živý Ježíš, který je s nimi a ani v temnotě hrobu na ně nezapomněl.

Teprve až později, po Ježíšově vzkříšení a odchodu k Otcí, postupně dokázali ve svých vzpomínkách objevovat pravý smysl jeho života, jeho slov a činů. Že to byl opravdu Bůh, který přišel na tuto zem ve svém Synu Ježíšovi, že skrze něho jednal a promlouval k lidem, a že jeho poselství můžeme důvěřovat. Že jedná a promlouvá i k nám dnes.

V životě nás potkávají čekaná i nečekaná trápení. Sníme o štěstí a lásce a naše sny se často neuskuteční. Jsou chvíle, kdy jsme zbaveni dosavadních jistot a opuštěni. Stejně jako Ježíš se setkáváme i s nepochopením a zradou nejbližších. Ve svých modlitbách se obracíme k Bohu a vlastně mu nabízíme svá vlastní řešení životních situací a problémů. Velmi často se nám zdá, že naše modlitby zůstávají bez odezvy. Kde je laskavý Otec, když se jeho děti utápějí v beznaději? Proč mlčí? Proč nepomůže?

Učme se na Ježíšově příběhu vidět Boha v akci – Boha, který je s námi i ve chvílích, kdy se nám zdá nekonečně vzdálený a hluchý k našim modlitbám. Boha, který má často jiná řešení, než jaká od něho očekáváme. Někdy jsme překvapeni jeho nevyzpytatelnými záměry a teprve později nám dochází, jak moudře rozhoduje a jak účinně zasahuje.

Ježíšův příběh nám ukazuje, že tak jako Otec neopustil svého Syna ani na kříži a v temnotě hrobu, nikdy neopouští ani nás, svoje děti. Učme se s vírou poznávat jeho vůli ve svých vlastních životních příbězích, učme se ji přijímat a respektovat, i když to často bolí.

Mít vztah s Bohem, mít zkušenost s jeho svobodnou a lidským rozumem často nepochopitelnou vůlí, znát doteky jeho lásky, to je začátek nového, věčného života. Života s Bohem ve štěstí, které si v pozemských podmínkách vůbec nedovedeme představit.

Moji drazí,

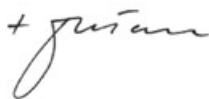
přeji Vám a v modlitbách vyprošuji, aby i k Vám právě tak promlouvaly letošní Velikonoce. Aby se obnovila a prohloubila Vaše víra.

Ten, kdo se na svět i na svůj vlastní život dívá ve světle Ježíšova příběhu, může doufat. V Ježíšově příběhu je zbabělost a špína lidské zrady, brutalita zloby, hloubka bolesti, ale zároveň nepřekonatelná síla Boží věrnosti. Je v něm selhání a rezignace Ježíšových nejbližších, ale také úžas a překvapení z Boží lásky, která vítězí a dává šanci i nám.

Od velikonočního rána, kdy Ježíš prošel jako zástupce lidstva branou smrti do nového života, smrt už nemá v životě člověka poslední slovo. To, co trvá navždy je On, zmrtvýchvstalý Pán, a v něm najde své věčné trvání každý, kdo je s ním spojen.

Přeji Vám všem pozeňnané svátky Kristova vzkříšení!

Váš bratr

Pastýřský list bratra biskupa dušana k Velikonocům 2009	2
jeho jizvami jsme uzdraveni	4
Problémy s rudým mořem	5
Přehled velikonočních bohoslužeb v některých farnostech	6
Smrt a vzkříšení	8
typický starokatolík?	10
rotunda svatého kříže	14
dějiny církve – církev na prahu středověku II.	16
Prohlášení k rehabilitaci lefebvrstických biskupů a k popírání holokaustu	19
Zprávičky	20

COMMUNIO – vydává Starokatolická církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00

Vyšlo 3. 4. 2009

tel./fax 224 319 528

e-mail: stkat@starokatolici.cz,

www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční rada.

Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Foto na titulní straně: Vladimír Němec

Jeho jizvami jsme uzdraveni

*Byly to naše nemoci, jež nesl,
naše bolesti na sebe vzal,
ale domnívali jsme se, že je raněn,
ubit od Boha a pokořen.
Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost,
zmučen pro naši nepravost.
Trestání snášel pro náš pokoj,
jeho jizvami jsme uzdraveni.
(Iz 53, 4-5)*

Toho, který byl bez hříchu, odsoudili hříšníci. Ježíš se po těžkém vnitřním boji v Getsemanské zahradě dobrovolně vydal do rukou lidí. Jeho volba byla cesta k naší záchraně. Když Ježíš říká, abychom vzali na sebe svůj kříž, nezve nás prvoplánově k utrpení. Chce, abychom se nebáli těžkostí a problémů v každodenním životě, abychom svůj život dokázali žít podle evangelia.

Na své křížové cestě byl Ježíš opuštěn, pohrdán a vysmíván. A přesto tu bylo několik lidí, kteří se od něho neodvrátili. Kromě jeho matky Marie a Veroniky je tu postava Šimona Kyrenského. Šimon nestál o to pomoci nést Kristovi kříž, v Písmu se dozvídáme, že ho přinutili. To, co Šimon udělal z donucení, se pro něho stalo milostí. Dostal se do Boží blízkosti. Do blízkosti toho, který mu přinesl spásu.

Když z Ježíše na Golgotě strhali šaty a ponížili jeho lidskou důstojnost, možná v nich byla touha vidět na něm něco nečistého. Jenže Ježíš neměl tajemství před lidmi, vždy mluvil a jednal zjevně. A to chce i po nás.

Obětoval se za všechny, ne jen za pár vyvo-

lených, ne jen za ty, kdo ho přijímají a věří v něho, ale za všechny lidi. Ježíš nás neodsoudil, ale dal se odsoudit za nás. Za naše hříchy byl přibit na kříž. Moc jeho krve nás vykoupila a jeho vzkříšení nám otevřelo cestu k Bohu. Na kříži Ježíš definitivně zvítězil nad Zlým a daroval nám svobodu Božích dětí.

Jak je psáno: Denně jsme pro tebe vydávání na smrt, jsme jako ovce určené na porážku. Ale v tom ve všem slavně vítězíme mocí toho, který si nás zamiloval. (Ř 8,36-37) Nevadí, že naše činy jsou často nedokonalé. Jen jediná věc nás může připravit o vítězství – když se vzdáme víry v Ježíše Krista, v jeho lásku a milost.

☒ *Michaela Noe Švestková*

☒ *Ilustrační foto: Marek Husovský*

Problémy s Rudým mořem

Příběh o tom, jak se před Židy rozestoupilo moře a oni unikli faraonovu vojsku, patří k těm, které se v moderní době obtížně vysvětlují.

Nejjednodušší je brát to všechno doslova. Konec konců to je obsahem jednoho starého vtípu. Hipík sedí na schodech kostela, čte si bibli a stále volá: „Alelujá, Bůh je mocný!“

Jde kolem teolog biblista a ptá se: „Co se děje?“

„Čtu tady, jak Izraelci unikli před faraonem mořem, které se před nimi rozestoupilo.“

Teolog ho zarazil. „To nemůžeš brát tak doslova. To nemá oporu v historii. Ve skutečnosti to bylo tak, že tam nebylo mnoho vody, tak jen patnáct centimetrů a když začal foukat horký vítr, dočasně se voda vysušila. Pak se zase vrátila.“

Hipík zesmutněl.

Když se teolog vracel tou cestou zpátky, vidí, jak hipík znovu volá: „Alelujá, Bůh je mocný!“

„Co se děje?“ rozmrzel se odborník.

„Vždyť jsem ti to přece vysvětlil, ne?“

„No právě,“ jása mladík. „To je přece právě

ten zázrak, že se faraonovo vojsko utopilo v patnácti centimetrech vody!“

Ani čistě racionálním přístupem, ani slepým přijetím textu doslova se nikam nedostaneme. Měli bychom se vžít do toho, jakým způsobem naslouchali těmto příběhům lidé, pro které byly tenkrát určeny. Překročení Rudého moře je zpráva o tom, že Bůh stojí na straně svých lidí. Lze tedy tento příběh chápat symbolicky, beztak jsme tam u toho nikdo nebyl.

Jenomže to vyjde dost nastejno. Když pomohl tenkrát, nebo nepomohl, ale aspoň symbolicky pomohl, proč byl někde jinde, když přišel Hitler. S faraonem si poradil a s vůdcem ne?

Je to marné. Příběhy Písma nejsou o tom, jak všechno dopadne dobře jako v pohádce, když si o to řekneme. Dočteme se tam, jak dopadne špatně ten, kdo nežije podle božského Zákona. Není tam ale řečeno, že za každou cenu dopadne dobře ten, kdo se podle něj řídit bude. Dostali jsme zprávu o tom, jak máme jednat a v čem je naše naděje, nikoli pojišťovací příslib, že se nám pak nic nestane.

Konec konců tím nejdůležitějším Rudým mořem, kterým musíme projít před nepřitelem Božího lidu a všeho živého, je přechod ze života do smrti a ze smrti do nového života.

Je naší nadějí, že v ten okamžik bude Hospodinova pomoc fungovat jako za starých časů a my vyvážneme.

☒ Jan Jandourek

☒ *Ilustrační foto: Jozef Husovský*

přehled velikonočních bohoslužeb

Desná

Zelený čtvrtek, 9. 4. 2009 v 18 h – památka Poslední večeře Páně (v kině Alfa)

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 17 h – Velkopáteční liturgie památky umučení a smrti Páně (liturgie se koná venku)

neděle, 12. 4. v 11 h – eucharistická slavnost Zmrtvýchvstání Páně

Havlíčkův Brod

Zelený čtvrtek, 9. 4. 2009 v 18 h – památka Poslední večeře Páně

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 18 h – Velkopáteční liturgie památky umučení a smrti Páně

Bílá sobota, 11. 4. 2009 v 18 h – obřady Velikonoční vigilie (se svátostí křtu)

neděle, 12. 4. v 9.30 h – eucharistická slavnost Zmrtvýchvstání Páně

Pondělí velikonoční, 13. 4. v 15.30 – eumenická bohoslužba ve věznici Světlá n. S.

Jablonec nad Nisou

Zelený čtvrtek, 9. 4. 2009 v 18 h – památka Poslední večeře Páně

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 18 h – Velkopáteční liturgie památky umučení a smrti Páně

Bílá sobota, 11. 4. 2009 ve 20 h – obřady Velikonoční vigilie

neděle, 12. 4. v 10 h – eucharistická slavnost Zmrtvýchvstání Páně

Jihlava

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 18 h – Velkopáteční liturgie památky umučení a smrti Páně

Bílá sobota, 11. 4. 2009 v 18 h – obřady Velikonoční vigilie (se svátostí křtu)

neděle, 12. 4. v 10.30 h – eucharistická slavnost Zmrtvýchvstání Páně

Praha

katedrální chrám sv. Vavřince

Zelený čtvrtek, 9. 4. 2009 v 18 h – památka Poslední večeře Páně; od 21.00 h křížová cesta s ekumenickou účastí

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 17 h křížová cesta na Petříně; od 18.00 h – Velkopáteční liturgie památky umučení a smrti Páně

Bílá sobota, 11. 4. 2009 ve 21 h – obřady Velikonoční vigilie

rotunda Nalezení sv. Kříže

neděle, 12. 4. v 17 h – eucharistická slavnost Zmrtvýchvstání Páně se křtem

kaple sv. Máří Magdaleny

Bílá sobota, 11. 4. 2009 v 21 h – obřady velikonoční vigilie

neděle, 12. 4. v 10 h – eucharistická slavnost Zmrtvýchvstání Páně

v některých farnostech

Šumperk

Zelený čtvrtek, 9. 4. 2009 v 18 h – památka Poslední večeře Páně

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 17 h – Velkopáteční liturgie památky umučení a smrti Páně

Bílá sobota, 11. 4. 2009 ve 19 h – obřady Velikonoční vigilie

neděle, 12. 4. v 9.30 h – eucharistická slavnost Zmrtvýchvstání Páně

Tábor

Zelený čtvrtek, 9. 4. 2009 v 18 h – obřady Zeleného čtvrtku kolem stolu (farní kancelář, Žižkovo nám. 6)

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 18 h – Velkopáteční obřady s pašijemi

Bílá sobota, 11. 4. 2009 v 18 h – obřady Velikonoční vigilie

neděle, 12. 4. v 9 h – eucharistická slavnost Zmrtvýchvstání Páně

Varnsdorf

Zelený čtvrtek, 9. 4. 2009 v 18 h – památka Poslední večeře Páně

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 18 h – Velkopáteční liturgie památky umučení a smrti Páně

Bílá sobota, 11. 4. 2009 v 15 h křížová cesta na Křížové hoře v Jiřetíně pod Bukovou; od 20.30 h – obřady Velikonoční vigilie (se svátostí křtu)

neděle, 12. 4. v 10 h – eucharistická slavnost vč. svěcení pokrmů

Zlín

Zelený čtvrtek, 9. 4. 2009 v 17.30 h – památka Poslední večeře Páně

Velký pátek, 10. 4. 2009 v 17.30 h – Velkopáteční liturgie památky umučení a smrti Páně

Bílá sobota, 11. 4. 2009 ve 20.30 h – obřady Velikonoční vigilie

Smrt a Vzkříšení

Nedá to člověku, aby se neptal, co je tak špatného na poznání dobrého a zlého. Tragédie Pádu, myslím, spočívá v souvislosti poznání a moci. Poznávání dobrého a zlého souvisí s určováním dobrého a zlého. Bůh tvoří z ničeho a jeho stvoření je dobré. Vidíme tedy totožnost skutečného a dobrého. Člověk z ničeho tvořit nemůže. Určuje-li přesto, co je dobré, a co ne, jednotu skutečnosti a dobra narušuje. To, že je něco dobré, přestává být konstatováním skutečnosti, ale stává se výrazem chtění. Dobré už není to, co je, ale co my chceme, aby bylo. Tím pádem pro nás to, co je, dobrým být přestává. A člověkem otrásá nejvíce pokušení nevěřit tomu, co je, ale učinit to, čemu věří. Například, kdysi jsme se dohodli, že peníze budou symbolizovat nějakou hodnotu. Přestaneme-li tomu věřit, peníze tento symbolismus ztratí, a my si za ně skutečnou hodnotu už nebudeme moci poříditi. Podobným způsobem se lidem povedlo „znehodnotit“ svět. To je prvotní hřích. Hřích neznamená páchání zlých skutků. Hřích znamená odvrát od skutečnosti. A protože skutečné a dobré je od stvoření tímtež, odvrát od skutečnosti je odvrátem od dobra. Páchání zlých skutků pak následuje téměř neodvratně.

Mnozí popisují hřích jako odcizení. Asi tomu tak je. Prvotně je ale odcizeno, zcizeno, doslova ukradeno stvořené svému Stvořiteli. Lukáš 12, 34 nám říká, že kde je náš poklad, tam bude i naše srdce. Prcháme-li s uloupeným pokladem, vzdalujeme se právoplatnému majiteli. Ano, hřích je odcizení.

Zloděj zajisté zaslouží trest. Ale přednější je jistě návrat lupu do právoplatných rukou. Jistě můžeme chápat Kristovu smrt na Kříži jako

odpykání viny, kterou my pro její velikost dostatečně odpykat nemůžeme. Nelze na tom ale zůstat. Nejdůležitější je navrátit Bohu odcizený poklad a s ním i naše srdce. Proč se tak ale děje na Kříži?

Nezodpovíme otázku, zda byl člověk před Pádem nesmrtelný. Přesto nyní smrt, coby od narození danou a nezbytnou podmínku života, označme za následek hříchu. Následek hříchu, ne trest za hřích. Smrt je totiž jakýmsi symbolem našeho přesahu vůči světu, příslibem konce spoutané, nesvobodné a podmíněné existence a nadějí na něco jiného. A tato naděje na svobodu od světa se paradoxně ukazuje ve chvíli, kdy všechna světská omezení a porušení zdánlivě triumfují. Tak nám sám smysl lidské smrti poukazuje na vykupitelský význam smrti Kristovy, která zpětně lidské smrti význam dává. Věru, šťastná vina, v jejímž následku se zrcadlí její náprava.

Když se našim předkům nepodařilo ztotožnit se s Kristem v jeho hlásání, smí se dařit nám ztotožnit se s jeho smrtí. Ježíš volá na Kříži: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ Modlí se vlastně žalm 22. I my, ač spíše Boha opustivší, než Bohem opuštění, se smíme modlit s ním. S ním se rozlijeme jako voda a naše kosti se uvolní v křestních vodách ponoru do jeho smrti. Nespravedliví se spravedlivým zemřeme, abychom ospravedlnění se spravedlivým vstali a byli oslaveni.

V tom, co jsme ukradli, je už totiž naše srdce. Nestačí tedy jen vrátit lup, musíme se vrátit s lupem. A právě k tomuto návratu nám Kristův Kříž otevírá dveře. A byl-li Pád člověka katastrofou kosmickou, je vyvýšení Syna člověka

kosmickou nápravou. Kristovo vzkříšení je závdavkem vzkříšení našeho a naše vzkříšení je závdavkem vzkříšení všeho. My jsme vše vtáhli do naší smrti, zneuživše tím toho, že vše bylo stvořeno pro nás. Vtáhneme-li vše do našeho Vzkříšení, dostojíme nároku moudře spravovat to, co nám Bůh dal za dědictví.

Že jednota s Kristem ukřížovaným zakládá jednotu s Kristem oslaveným, je dobře vidět v Janově evangeliu, které neklade Oslavení až za Vzkříšení, ale rovnou na Kříž. Ano, jednota s Kristem poníženým jako podmínka jednoty s Kristem oslaveným je zde nejkryštaličtěji ukázána jednotou Ukřížovaného a Oslaveného na Kříži samém. A zde už na Kříži vlastně dává Ducha, ve vodě, která spolu s krví vychází z jeho boku. O pár kapitol zpět Jan vkládá Pánovi do úst tato slova: „Kdo věří ve mne, proudy živé vody poplynou z jeho nitra.“ Dodává též, že řeč je o Duchu, který nebyl dosud dán, neboť Ježíš dosud nebyl oslaven. Bude tedy jednota s Kristem taková, že Duch poplyne z nitra s Kristem sjednocených?

Jan ve svém prvním listě dokazuje, že Kristova jednota s námi se pozná podle daru Ducha, a přítomnost Ducha se pozná podle skutků lásky. Jde tu vlastně o jakýsi kruh: Duch Svätý nás uschopňuje k lásce, a láska nás přibližuje Duchu.

Řekli jsme, že hřích je odcizení skutečnosti a od skutečnosti. Pro stoické filosofy byl principem skutečnosti právě Duch a jeho vanutí, kterým oživoval a rozhýbával hmotu. A stejné vanutí, které zakládá skutečnost, rozkmitává též zvuk našeho hlasu, když o skutečnosti mluvíme. Můžeme tedy říci pravdu jen o tom, s čím jsme stejného Ducha. Jak velmi se tato stoická nauka zamlouvala křesťanům netřeba zdůrazňovat. Můžeme zde vidět, že „uloupenou“ skutečnost vracíme Otci skrze Syna v Duchu. A vrací se tím

vlastně nám samým, jen ne už jako lup, ale jako dar. Dá se říci, že pokud jsme stvořeni v hříchu kradli Duchu, vrací se nám ve Vykoupením s Duchem, vrací se nám oduševnělé.

Být tedy Kristova obět' jen odpykáním námi neodpykatelné viny, byl by Duch jen přenašečem Kristových zásluh, smazávajících náš trest. Duch Svätý jako vozík, vehíkl; to není příliš důstojná představa. Podobně nedůstojná představa soudobá, že člověk není než vehíklkem sobeckých genů, je z podobného myšlenkového kadlubu. Duch je přímým účastníkem Vykoupení, jeho garantem a důkazem v jednom.

Stoikové též přirovnávali Ducha k ohni. Plamenné jazyky nad hlavami apoštolů o Letnicích ukazují, jak podobně vypadala metaforika křesťanská. A je-li Duch důkazem skutečnosti, pak neskutečné pálí, zatímco skutečné odívá zářivým rouchem oživujícího plamene. Je smutné, jak porušená představivost předků pochopila tento uzdravující plápol: jako plameny pekelné a věčná muka zatracenců v nich. Oheň Ducha osvětluje skutečnost a odděluje ji od iluze. Obyvatel iluze tedy od Ducha prchá, a jeho žár ztožňuje s peklím, aby si jej zošklivil a zabránil si Ducha přijmout. Pokud je peklo něčím, pak ukradeným světem, poštváným proti světu stvořenému, vykoupenému a posvěcenému. Kristus nám dal Ducha, jež dostal od Otce, abychom viděli skutečnost a mohli o ní svědčit. Abychom otázkou po dobrém a zlém nenahrazovali otázku po skutečném a neskutečném. Protože naše konstrukce toho, jak věci mají být, jsou vystaveny z neproměněných úlomků porušeného světa. Ve světle Ducha, daného z Kříže, ale smíme za všemi konstrukcemi patřit na proměněný celek světa vykoupeného, na svět, jak byl stvořen a tedy... jaký je.

☒ *Jakub Lev Houdek*

typický starokatolík?

Ve dvou posledních číslech Communia se Miroslav Prýmek z Brna věnoval anketě, která měla mimo jiné pomoci najít odpověď na otázku, jací lidé jsou v současnosti ve Starokatolické církvi v ČR aktivní a jakým způsobem je nejlépe oslovit. Celý text mě natolik zaujal a vzbudil ve mně tolik otázek, že cítím potřebu alespoň nějak reagovat.

„Typický starokatolík“

Začnu od tohoto do uvozovek umístěného sousloví, protože je vytvořené podle zcela běžného vzorce a přitom natolik provokativní a kontroverzní, že právě ono bylo prvotním impulsem k zamyšlení a potřebě reagovat. Je moderní definovat skupiny a hledat jejich typické příslušníky (typického Čecha, typického fotbalového fanouška, typického návštěvníka rockového koncertu, intelektuála, čtenáře toho kterého žánru knih...). A stejně tak často jako na podobná označení narážíme, tak často nám lezou na nervy. Jsme přece každý jiný, jsme vysazeni na svou individualitu a jedinečnost. Když nám někdo řekne, že jsme typický (Čech, čtenář detektivek, starokatolík...), máme pocit jako by říkal, že jsme průměrní či obyčejní. Máme pocit, že pomíjí ty znaky, ve kterých se odlišujeme, a často jsou to právě tyto znaky, kterými sami sebe definujeme. Proč tedy vůbec hledat, co je pro tu kterou skupinu lidí typické? No, chceme-li pracovat s nějakými skupinami lidí, musíme hledat, co mají jejich členové společného, abychom věděli, jak s nimi jednat a co jim nabídnout. Problém je, že někde se takový

typický člen vymezí snadno a je to více méně legitimní, jinde se dostaneme do problémů a ještě jinde už je to zcela nevhodné. A pak záleží na tom, s jakým cílem se do toho pouštíme. Kdybych vydávala detektivky a definovala bych si typického čtenáře tohoto žánru proto, abych věděla, jakou dát knize obálku, jakou zvolit sazbu, co vydat za text... Pak by to bylo v pořádku, posloužilo by to svému účelu. Horší by bylo, kdybych to dělala, abych ho nějak hodnotila (ať už pozitivně či negativně).

Patří příslušnost k nějaké křesťanské církvi do kategorie, kde lze (a hlavně má smysl) hledat typického příslušníka? Co nám to může přinést a jaká to má úskalí? Lze definovat „typického křesťana v dnešní době.“? A můžeme definovat „typického starokatolíka“, pokud nejprve nedefinujeme toho „typického křesťana v dnešní době.“? Miroslav Prýmek se skrze tuto definici snaží najít to, co naše členy odlišuje od členů jiných křesťanských církví u nás. Mně to přivedlo k přemýšlení nad tím, co máme naopak společné.

Je moc fajn, že se tolik lidí, kteří v dospělosti prožijí obrácení, rozhodne stát starokatolíky, je hezké, že to jsou často lidé vzdělaní, ale jak moc by tohle zjištění mělo formovat a ovlivňovat činnost církve? Církev by tu neměla být především pro lidi (typické více či méně), ale pro člověka. A hlavně, církev by tu neměla být především kvůli lidem (a asi ani úplně kvůli člověku), ale pro oslavu Boha a službu Bohu. Církev by (dle mého) měla být prostorem, kde se žije

a zvěštuje evangelium. Co to ale znamená? Pro každého asi něco jiného, ale na určitých základech bychom se měli shodnout.

Uvědomuji si, že nejde o to, co říkat, ale jak to říkat. Jen abychom se ve snaze naléztl jazyk, který bude lahodit „typickému starokatolíkovl“ nestali nesrozumitelnými pro ty méně typické. Jen abychom ve všl té soustředěnosti na aktuální a atraktivní jazyk nezapomněli, že to, o co jde především, je obsah sdělení, nikoli forma.

Proč jsem křesťankou (resp. starokatoličkou)

Druhá věc, nad kterou chci zauvažovat a která na první bezprostředně navazuje, je to, co mě do církve přivedlo a co od ní očekávám především. Byla jsem na rozpacích ze závěru Miroslava Prýmka, protože, přestože jsem se ke vstupu do církve rozhodla sama v dospělosti a nějaké to vzdělání také

mám (i když ne vysokoškolské) a mohla bych se tedy považovat do určité míry za příslušnici oně skupiny „typických starokatolíků“, nijak zvlášť mě nezaujaly ani společné „wiki stránky“ ani korespondenční kurzy teologie. Ne že by to nebylo zajímavé, ale je to právě hlavně jen zajímavé.

Postřeh, že už nežijeme v době, kdy „strojvedoucí se soustružníkem plamenně diskutovali o rozdílech mezi římskokatolickou církví a nově vznikající Církví československou“, je dobrý a důležitý. Jenže dle mého nežijeme ani v době, kdy by věřící očekával od církve, že se bude starat o naplnění jeho volného času, že bude místem, kam bude zajímavé chodit. A to je moc dobře. Mám takovou představu, že dnes se ti, co se rozhodnou stát křesťany, rozhodují z důvodů, které jsou v něčem velice podobné důvodům, které měli první křesťané (i když situace je jiná). Být křesťanem není „in“; pryč jsou doby, kdy nechodit do kostela byl zločin nebo to bylo přinejmenším divné, není to zábavné a život to nedělá příjemnější. Proč se tedy křesťanem stávat? Co hledáme, když se pro tuhle cestu rozhodneme? Já hledala Krista, spásu, pravdu (a opravdovost), život. Setkala jsem se s Kristem a přijala Otcovu nataženou ruku, která je pozváním k životu opravdovému a skutečnému, k životu zodpovědnému a dospělému.

Je to, o co nám jde, abychom zaujali lidi atraktivními projekty, které je zabaví a možná povedou i k jejich osobnímu lidskému rozvoji či smysluplnému naplnění jejich volného času na tomhle světě, nebo je to (či měla by být) snaha vytvořit prostor, kde bude možné svobodně a s pocitem podpory

zkoušet jít v Kristových stopách, sdílet radosti a bolesti křesťanského života? A musí se to vylučovat? To zcela jistě nemusí, ale zase, pokud nezačneme u vytváření skutečného křesťanského společenství, těžko můžeme pracovat na věcech sekundárních. A co ty „předem připravené repliky“ v kostele? Nemám pocit, že by to bylo málo. A proč? No, protože já nechodím do kostela stát a něco odříkat, chodím se tam modlit. Ví tohle ten „typický starokatolík“? Nebylo by lepší přemýšlet nad tím, jak mu ukázat v čem je krása liturgie a společné modlitby obecně, než nad tím, jak uspokojovat ty jeho potřeby, o kterých ví, kterým rozumí a díky kterým často zůstává na místě? Není problém spíš v lidech než v tom, co a jak církev nabízí? Zvykli jsme si čekat, co nám tí okolo nabídnou a nebo (to spíš) strčí pod nos. Jsme unavení a zahlcení, a tak čekáme, o co nás někdo požádá (když jde o práci), a čím nás zabaví (když jde o volný čas). Ztrácíme Boha, sami sebe, vztahy jsou nahodilé a neuspokojující. Možná je to proto, že jsme pasivní.

Otázkou tedy, dle mého, není, co „typickému starokatolíkovi“ nabídnout, ale jak ho vést k tomu, aby hledal sám cesty, jak být svým způsobem spolutvůrcem (nejen) církevního života. Neboť nakonec nezáleží na tom, co je nám nabídnuto, ale na tom, zda jsme schopni kritické sebereflexe ve chvíli, kdy se cítíme omezeni, kdy nenalézáme dostatek zajímavých věcí, po kterých by stačilo sáhnout. Zda jsme schopni překročit svůj stín a spolknout pýchu, když si v nějaké chvíli připadáme potlačeni, když máme pocit příliš malého prostoru. Tedy pomoci růst. A k tomu je potřeba především

otevřenosti a respektu ke každému jedinci s jeho omezeními a nedostatky. K tomu je potřeba výchova (ne ve smyslu, jak ji běžně chápeme – tedy příkazů a zákazů, nýbrž ve smyslu citlivého vedení na cestě). Otázkou je, jak motivovat k aktivitě, k překračování onoho sobeckého očekávání bohatého švédského stolu, z něhož si můžeme uzobnout, ale už se nestaráme o to, kdo a jak ho připravil (a to ještě občas dokážeme a někdy se i zapojíme), ale mýt nádoby se po hostině nechce nikomu. Možná jsme dosud byli zvyklí přistupovat k životu jako k návštěvě restaurace – když nás nabídka nezaujme a ceny se nám zdají příliš vysoké, změníme lokál – ale je to konstruktivní a hlavně, je to křesťanské? Kristus nám svým životem přece neříká: „jděte tam, kde nejlépe uspokojí vaše potřeby,“ říká, abychom, chceme-li, vzali svůj kříž a následovali ho. Následovat Krista na cestě můžeme mnoha způsoby, ale určitě ne pasivním očekáváním, co nám kde kdo nabídne. A odchodem jinam, když nás nabídka zklame.

Mám zkušenost, že malé a otravné věci jsou často v důsledku větší než ty zábavné a přitažlivé. Někdy znamená víc trávit čas s druhými „obyčejným tlacháním“, když u toho s tím člověkem skutečně jsem, než rozebírat s někým složitá a intelektuálně náročná teologická témata a neudělat k němu ani krok ve svém nitru. Někdy je víc „duchovní“ a naplňující chopit se smetáku a zamést kostel, než sedět doma u počítače a psát, či číst články o tom, co je to být křesťanem či starokatolíkem.

Na všechno jsou potřeba lidi

Než se doberu konce, chtěla bych ještě připojit kratičký odstavec o jedné věci, která

na mě ze zamyšlení nad anketou vykoukla. Jak jsem si tak četla o tom, co všechno by bylo hezké, kdyby církev dělala, nemohla jsem se zbavit myšlenky, že nevím, kdo je ta „církev“? Jsou to duchovní? Lidé v církvi zaměstnaní? Lidé aktivní ve farnostech? Neznám situaci jinde než v Praze, ale ať přemýšlím, jak přemýšlím, nevím, kdo by se měl starat třeba o ty (mnou tolikrát propírané a v článku M. Prýmka zmíněné) „celocírkevní wiki stránky“, kdo by zaštiťoval korespondenční kurzy teologie a další aktivity. Duchovní těžko. Laici ve svém volném čase? Ti se často angažují v těch méně atraktivních zato prakticky nepostradatelných věcech (jako je třeba úklid kostela).

Nemá smysl hledat nějakou konkrétní činnost, a pak se snažit do ní lidi zapojit, a nejen pro důvody zmíněné výše v textu, ale třeba prostě proto, že by to nefungovalo. Schůdnější cestou je dle mého snažit se o otevřenost k nápadům kohokoliv na cokoliv (což samozřejmě neznamená všechno schválit a se vším souhlasit) a hlavně o komunikaci. Budeme-li mluvit o tom, co je potřeba a jaké jsou možnosti (a já vím, že už i teď jich je tu dost), jak se zapojit do dění farnosti potažmo církve, dáme každému možnost najít si tu svou oblast, v níž má co nabídnout a v níž může být užitečný. Když dáme člověku prostor naučit se občas udělat první (nebo alespoň nějaký) krok, je to něco, o co už nikdy nepřijde. A spíš pak na cestě vydrží, než když ho někdo vezme za ruku a někam se pokusí táhnout. Bůh taky nabízí nataženou ruku, jasně a viditelně, ale nikam nás nevtlačí. Říká: „můžeš, chceš-li,“ ne: „musíš,“ říká: „bylo by fajn,

kdyby ses snažil o tohle (lásku, pravdivost, spravedlnost),“ ale neříká: „dělej to tahle a ne jinak.“ Bylo by krásné, kdyby církev i v tomhle šla v Kristových stopách.

Závěr

Jak tak koukám, vzdálila jsem se od původního záměru reagovat na anketu a její shrnutí, pěkně daleko. Nepochybují, že to, o čem jsem nakonec psala, nebylo předmětem zkoumání, a tedy jsem vlastně nereagovala, jen spíš volně asociovala a uvažovala nad tím, co pokládám za podstatné. Mým záměrem nebylo kritizovat upřímnou a cennou snahu poznat ty, které potkáváme v kostele, v trochu jiném světle a lépe. Nechtěla jsem kritizovat snahu hledat způsoby, jak se jim přiblížit a vytvořit pro ně dostatečně podnětné prostředí. Jen jsem se chtěla pokusit rozšířit zorné pole nás (více či méně) typických starokatolíků a přidat svůj pohled. Odpovědět na to, proč v církvi jsem, co tu hledám a co očekávám.

Máme strach být upřímní, otevření, sami sebou. Máme strach říkat, co si myslíme a používat k tomu svá slova, protože se bojíme odmítnutí a odsouzení. Přála bych si, abychom v sobě našli odvahu vylézt ze svých ulit a riskovat na cestě k druhým lidem, na cestě za Kristem. Přála bych si (neboť očekávat něco podobného by bylo hloupé), aby společenství církve bylo především místem, kde je možné tohle se učit, kde je prostor pro růst a překračování vlastního stínu. Prostor o něco přátelštější a bezpečnější než ostatní prostory v našich životech.

☒ *Petra Vladyková, farnost Praha*

☒ *Ilustrační foto: Josef Navrátil*

Rotunda Nalezení svatého kříže

Mezi starokatolické kostely v Praze patří katedrál ní chrám sv. Vavřince na Petříně, rotunda Nalezení sv. Kříže v ulici Karolín y Světlé, kaple sv. Máří Magdalény na nábřeží Edvarda Beneše, kaple sv. Rodiny na Vinohradech a ordinariátní kaple v ulici Na Bateriích. Cílem tohoto a několika následujících článků bude přiblížit jejich historii, stavební vývoj a uměleckou výzdobu. Prvním chrámem, kterým se budeme zabývat, je centrum pražské farnosti, románská rotunda sv. Kříže.

Rotunda má kruhovou loď s průměrem asi 6,5 m. K východní části stavby přiléhá nízká půlkruhová apside se třemi okny. Na kuželovité střeše lodi je umístěna nízká zvonice se čtyřmi sdruženými okénky.

Ke vzniku stavby se váže legenda o bohatém kupci, který se zúčastnil křížácké výpravy do Svaté země. Během cesty byl však jeho oddíl napaden Turky, kteří většinu vojáků zabili nebo se je chystali odvést do otroctví. Mezi nimi byl i zmiňovaný kupec. Po několik dní byl vězněn v bývalé křesťanské kapli, kde se každou noc modlil. V modlitbách za své vysvobození přislíbil postavit přesně takovou kapli u svého domu. Jednou v noci se kupci zjevila bílá postava, která odemkla dveře, ač neměla klíč. Obchodníka dovedla do nejbližšího křesťanského města, kde opět zmizela. Jakmile se zachráněný dostal zpět do Prahy, dostál svému slibu a nechal postavit kapli. Tou by měla být právě naše rotunda.

O skutečných počátcích a důvodech vzniku stavby příliš nevíme. Rotunda mohla být

zbudována coby kostel náležející k pan-skému dvorci. Je známo, že ve středověku kolem ní vedla důležitá cesta směřující od Vyšehradu k vltavskému brodu a Pražskému hradu. Zejména ve starší literatuře býval vznik rotundy datován do doby po velké povodni roku 1118. Dnes se uvažuje o mladším původu stavby a to vzhledem k archeologickým nálezům dlaždic zařaditelných povětšinou do 3. čtvrtiny 12. století. Nelze ovšem přesvědčivě prokázat, zda se jednalo o první kostelní dlažbu. Archeologové objevili také dvě ozvučnicové nádoby, jednu zapařštěnou ve zdi lodi, druhou v apsidě. Tyto předměty ve tvaru džbánu měly přispívat k lepší akustice v prostoru.

Dnešní rotunda si neuchovala příliš ze své původní románské podoby. Byla upravována v gotice a baroku, ale nejvýznamnější její tvář pozmenilo 19. století.

Ve druhé polovině devatenáctého století hrozil stavbě zánik. Zchátralá rotunda nesloužila svému účelu již od roku 1784. V roce 1860 měla být zbořena, aby uvolnila plochu stavbě nového činžovního domu. Rotundu však vykoupila pražská radnice. Stalo se tak díky iniciativě členů Umělecké besedy, zejména díky malíři Josefu Mánesovi. Umělecká beseda byla významným českým uměleckým spolkem vzniklým v roce 1863, který se zasloužil o záchranu mnoha pražských památek, např. rekonstrukce Prašné brány, zachování původní podoby letohrádku Hvězda nebo Čertovky na Malé Straně.

Novorománskou přestavbu vedl v letech 1863-1876 Ignác Ullmann, autor Prozatímního divadla. Architekt jednal plně v duchu tehdy panujícího purismu, který se snažil vracet středověkým stavbám jejich původní ráz očišťováním od mladších výzdobných prvků a přístaveb. Součástí úprav proto bylo i odstranění barokních doplňků. Při Ullmannově opravě rotundy byla stržena také vnější omítka, nově doplněny některé opukové kvádríky ve zdivu, položena nová podlaha a zbudován nový portál.

V době probíhající přestavby objevil malíř František Sequens v interiéru stavby několik gotických nástěnných maleb, které sám opravil. Na malbách ze 14. století se na severní stěně objevuje Klanění tří králů, na

jižní stěně je namalován výjev Korunování Panny Marie jako Královny nebes. Dnešní stav maleb je však až výsledkem pozdějších retuší a restaurování. Další úpravy interiéru vznikly opět spoluprací několika významných členů již zmiňované Umělecké besedy. Bedřich Wachsmann navrhl oltář, který malbami doplnil Jan Popelík. Malby na stěnách kostela provedl roku 1870 Petr Maixner. Paramentární skříně sloužící k ukládání liturgických rouch jsou dílem Soběslava Pinkase. Josef Mánes, k jehož nejnámějším realizacím patří dvanáct kalendářních medailonů na staroměstském orloji, navrhl pro prostor před kostelem zdobnou litiňovou mříž v novorománském stylu. Roku 1865 byl jeho návrh proveden ve fürstenberských slévárnách.

Pod správu Starokatolické církve byla rotunda sv. Kříže svěcena po druhé světové válce pražským magistrátem. Po kapli sv. Maří Magdalény se stala druhou starokatolickou svatyní v Praze.

☒ *Lucie Kodišová*

☒ *Foto: archiv*

Pro další informace je možné nahlédnout do těchto knih:

Pavel Vlček (ed.): *Umělecké památky Prahy. Staré Město, Josefov, Praha 1996*

Zdeněk Dragoun: *Praha 885-1310. Kapitoly o románské a raně gotické architektuře, Praha 2002*

Miloš J. Pulec: *Starokatolické svatyně v Praze, Praha 1985*

dějiny církve

Církev na prahu středověku II.

Germánské křesťanství

Za zrodem středověku stojí germánské kmeny, které od 5. st. postupně přebíraly otěže kulturní vyspělosti od Římanů a Řeků. A o tomto přerodu jsme mluvili v minulém vyprávění, takže dnes se podíváme na vztah Germánů a křesťanství. Jelikož, jak ještě uvidíme, Germánské kmeny přijaly arianismus a založily své národní ariánské církve., stavíme do opozice k nim katolickou církev, která hájila pravověří stvrzené na Nicejském koncilu.

Germáni, jakožto nové etnikum na území sousedící s Římskou říší, byli samozřejmě původně pohané, ale velmi brzy se dostali do kontaktu s křesťanstvím a postupně ho přijímali. Tak například někdy před rokem 397 putoval jakýsi křesťan z Itálie do země na středním Dunaji, kde sídlil kmen Markomanů. Zde se setkal s královnou Fritigilou, se kterou rozmlouval o biskupu Ambrosiovi (sv. Ambroži; kterého známe ze sporu o ariánství, kde zastával pravověrnou linii křesťanského učení o jedné podstatě Syna s Otcem). Vyprávění italského hosta na Fritigilu tak zapůsobilo, že přijala křesťanskou víru a požádala prostřednictvím svého hosta Ambrosia, aby ji poučil ve víře. Ambrosius jí proto poslal dopis, ve kterém jí vyložil křesťanské učení.

K šíření křesťanství mezi germánskými kmeny byl důležitý jejich styk s říší, protože až do pádu Říma rozhodně křesťané nedělali cílené misie mezi barbarskými kmeny. Proto za christianizaci Germánů,

hlavně Gótů, paradoxně můžou jejich válečné a kořistnické výpady na území říše. V polovině 3. století přivedli Gótové ze své válečné výpravy na sever mnoho římských zajatců, mezi kterými byli i křesťané. Ti potom působili na své pohanské pány a častokrát je přivedli k víře. Dokonce bosporská říše někdy kolem roku 300 prohlásila křesťanství za své státní náboženství.

Nejvýznamnější postavou germánského křesťanství byl poloviční Gót Wulfila (na obrázku). Ten se narodil někdy kolem roku 311 jako syn kappadockého zajatce. Protože byl velmi vzdělaný a uměl mluvit kromě góštiny jak řecky tak latinsky, doprovázel jednu gótskou delegaci do Konstantinopole. Bylo to zrovna v době, kdy církev řešila ariánské nebezpečí a celý spor o Kristovu podstatu ještě nebyl plně vyřešen. Císařem Východořímské říše byl ariánský smýšlející Konstantinus, který po vítězství pravověří na koncilu v Niceji (r. 325) přijal k sobě vypovězeného biskupa Eusebia z Nikomedie.

Wulfila se na konstantinopolském dvoře setkal s ariánstvím a byl Eusebiem roku 341 vysvěcen na biskupa Gótů. Wulfila vzal své povolání vážně a hlásal ariánské křesťanství svému národu. Když pobýval na konci svého života v Moesii v čele tamních Gótů, rozhodl se přeložit bibli do góštštiny. Což byl nelehký úkol, protože, stejně jako Cyril s Metodějem, musel nejprve pro svůj národ vytvořit písmo. Jako základ abecedy použil řeckou ababetu, kterou doplnil latinskými a runovými písmeny.

Od Gótů se ariánské křesťanství šířilo k dalším germánským kmenům jako byli Vizigóti, Ostrogóti, Vandalové, Gepidé, Rugiové, Herulové, Burgundi, Bavoři, Seubové (Švabové) a další. Germáni přijali ariánství jako své národní náboženství, které je odlišovalo od katolicko-románského okolí. Různost vyznání vedla k větší národní a kulturní rozdílnosti mezi starousedlíky a nově příchozími Germány. Vztahy mezi ariány a katolíky byly různé. Někde panovala snášenlivost, kde germánští králové ovládali jen svůj národ, kdežto starousedlíci žili dál podle římského práva. Ovšem tam, kde panovala nedůvěra ke katolíkům posilovaná ariánskými biskupy, byli katoličtí křesťané pronásledováni.

K silné nesnášenlivosti vůči katolickým křesťanům došlo ve vandalském království v severní Africe, kde byli katoličtí biskupové a kněží týráni a vyháněni. Někteří z nich podlehli tlaku a radši přijali ariánství, ale mnozí jiní zůstali věrní ortodoxii a za ni pokládali i své životy. Konec vandalského království a ariánství v Africe přinesl římský vojevůdce Narses, který porazil posledního vandalského krále Geilamira roku 533.

V minulém díle jsme hovořili o tom, že Řím dobyl (r. 476) náčelník kmene Skirů Odovakar. Ze své vlády nad Itálií se však netěšil dlouho, neboť z Konstantinopole byl vybidnut ostrogótský vojevůdce Theoderich Veliký (na obrázku), aby dobyl Itálii zpět pro říši. To se mu podařilo roku 493, a pak vládl Itálii nejprve jako císařův pověřenec, posléze i samostatně. Theoderich byl vynikající panovník. Na rozdíl od ostatních germánských vládců nechtěl ovládnuté území jen vykořisťovat, ale skutečně mu vládnout. Velmi si vážil antické kultury a snažil se o rozkvet svého území. Tak na jeho dvoře mohl působit i vynikající filozof a spisovatel své doby Boëthius. Proslulost Theoderichova rozhodně přesáhla svou dobu a dostala se i do pověstí a rytířských artušovských příběhů středověku, kde vystupoval pod jménem Dětrich Berounský.

Theoderichův vztah k papežům byl dobrý, pokud se nestavěli proti jeho politice. Jeho snem bylo vytvoření germánsko-ariánského svazku pro lepší podporu jeho vlády a vlivu. Tato jeho idea, která by mohla zničit pravověrný katolicismus, ovšem ztroskotala na osobě mladého franského krále Chlodovíka, který sympatizoval s katolictvím a jeho návrh nepřijal. Po Theoderichově smrti (r. 526) vpadla císařská vojska do Itálie a po dvaceti letech bojů ji dobyla. Tím nejen skončila ostrogótská vláda v Itálii, ale vymizel tam i arianismus.

Jiný germánský kmen Visigótů se po delším bojovém procházení jižní Evropou usídlil v jižní Gálii. Visigotští králové byli ke katolictví snášenliví, přestože rozdily ve vyznání vedly často k napětí. Král Alarich II. (485 – 507) vydal zákoník Lex Romana Visigotorum, ve kterém upravil práva katolické církve a jejích kněží. Tento zákoník sloužil po staletí jako norma nejen ve visigótské říši.

Po tom, co Frankové odňali Visigótům jižní Gálii, přesunulo se těžiště jejich moci na Pyrenejský poloostrov, kde se hlavním městem stalo Toledo. Hispanorománi, domorodí obyvatelé, byli uvědoměli katolíci. Biskupové, kteří pocházeli z významných římských šlechtických rodů, se těšili velké úctě a účastnili se politického života, takže moc biskupů soupeřila s mocí královou. To se nelíbilo králi Leovigildovi (569 – 586), který se postavil ke katolíkům nepřátelsky. Ovšem jeho syn Hermenagild se nechal přesvědčit od své manželky – katolické franské princezny – k přestupu na její vyznání a k povstání vůči svému otci. Povstání však bylo potlačeno, Hermenagild popra-

ven a katoličtí biskupové potrestáni. Když se druhý Hermenagildův syn Rekkared po smrti svého otce ujal vlády, přestoupil roku 587 na katolickou víru. K tomuto rozhodnutí se dal přimět, jak sám řekl, nebeskými i pozemskými důležitými důvody. Zároveň s Visigóty se ke katolické církvi přiklonili i Suevové, kteří sídlili v severozápadní části poloostrova.

Zatím jsme nemluvili o Francích, kteří od

dob krále Chlodovíka (pokřtěn r. 496, na obrázku) stáli na straně katolické. Ale protože jde o jediný významný germánský kmen, který byl katolický od počátku, budeme si o nich vyprávět příště.

☒ *Martin Hlouch*

☒ *Foto: archiv*

Prohlášení k rehabilitaci lefebvrstických biskupů a k popírání holokaustu

Na svém pravidelném výročním zasedání přijala Mezinárodní biskupská konference Utrechtské unie starokatolických církví následující prohlášení:

Mezinárodní biskupská konference Utrechtské unie starokatolických církví přijala s rozpaky zprávu o tom, že papež Benedikt XVI. zrušil exkomunikaci 4 lefebvrstických biskupů. Tímto činem je nastoupena cesta směřující k odstranění reforem a základních poznatků II. vatikánského koncilu (např. uznání lidských práv a svobody vyznání), které byly ze starokatolické strany vždy vítány.

Ještě více máme pocit studu a smutku z faktu, že mezi rehabilitovanými biskupy se nachází člověk, který popírá holokaust. Svým rozhodnutím papež, jehož hlas je veřejností často vnímán jako nejdůležitější hlas křesťanstva, dává nejen signál o neúčtě

k obětem, ale zároveň klade překážku slibně se rozvíjícímu židovsko-křesťanskému dialogu.

Karlík, Česká republika, 29. ledna 2009

✉ Maja Weyermann (IBK)

a Biskupský ordinariát Starokatolické církve v ČR

Přítomní delegáti Mezinárodní biskupské konference:

Joris Vercammen, utrechtský arcibiskup; Dušan Hejbal, český biskup; Joachim Vobbe, německý biskup; John Okoro, rakuský biskup; Wiktor Wysocki, polský biskup primas; Dirk Jan Schoon, haarlemský biskup; Stanisław Bosy, správce vratislavského biskupství; Harald Rein, švýcarský generální vikář; Jonathan Gledhill, biskup Lichfieldu a zástupce arcibiskupa z Canterbury; Mike Klusmeyer, biskup West Virginia a zástupce Episkopální církve v USA; Carlos Lopez Lozano, biskup španělské episkopální církve

Zprávičky

společenství v kapli sv. Rodiny v Praze a ve dnech 13. a 14. 6. Zlín a Brno.

Setkání presbyteria se konalo v Praze 20. března 2009 (na snímku).

☒ *Foto: archiv*

Ve dnech 3. – 6. 6. 2009 se sejde v Praze v budově biskupského ordinariátu **Mezinárodní starokatolická liturgická komise**.

Bratr biskup navštívil 15. 3. 2009 farní obce v Pacově a Pelhřimově, 22. 3. farní obec ve Strakonících a 29. 3. farní obec v Havlíčkově Brodě. Květnou neděli (5. 4.) oslaví dopoledne s farní obcí v Jablonci nad Nisou (které se zúčastní i farníci z Desné v Jizerských horách) a odpoledne bude předsedat bohoslužbě v katedrálním chrámu sv. Vavřince v Praze stejně jako ve svatém týdnu a o velikonočních svátcích.

V neděli 26. 4. navštíví Tábor a spolu s tamní farní obcí oslaví pouť sv. Filipa a Jakuba, 10. 5. navštíví Varnsdorf a 24. 5. Desnou v Jizerských horách. Svatodušní svátky oslaví v sobotu 30. 5. v Břidličné (znovupožehnaní kostela po opravách), v neděli 31. 5. dopoledne v Šumperku a odpoledne v Praze. 11. 6. navštíví bratr biskup

Již druhý ročník kulturní akce nazvané **Svatovavřínecké petřinské léto** se uskuteční v pátek 19. června. Program bude zahájen bohoslužbou v katedrálním chrámu sv. Vavřince, následovat budou hudební koncerty a divadlo.

Dne 9. srpna se bude v katedrálním chrámu na Petříně konat **každoroční pouť k sv. Vavřinci**, která začne v pravé poledne průvodem hudebníku a kejklířů na chůdách od lanové dráhy. Program bude rozdělen do dvou částí, první věnujeme dětem: hry, malování a dětské loutkové představení. V 17 hodin se uskuteční bohoslužba a po ní bude program pokračovat divadlem, koncertem a na závěr se podíváme na ohňovou show.

Noc kostelů poprvé v Brně

Noc kostelů, akce, která svým rozsahem zatím nemá v České republice obdobu, již má pevně stanovené datum. V Brně proběhne poprvé 29.5.2009.

Projekt Noc kostelů v Brně nabídne široké veřejnosti poprvé na jaře roku 2009 možnost navštívit kostely a modlitebny v centru Brna (v tuto chvíli je jich v projektu zapojených 16) a poznat nejen jejich kulturní hodnotu, ale také se seznámit s křesťanstvím prostřednictvím hudby, výtvarného umění, divadelního představení či setkávání.

Z historie akce

V roce 2005 proběhla první Noc kostelů ve Vídni, během čtyř let se spontánně rozšířila do celého Rakouska. V úzké spolupráci a s využitím zkušeností vídeňského týmu připravují nyní brněnští organizátoři tento projekt pro jihomoravskou metropoli, resp. pro Českou republiku. Projekt je spolufinancován Evropským fondem pro regionální rozvoj a Jihomoravským krajem prostřednictvím ROP JV.

Noc kostelů je ekumenická

Noc kostelů je ekumenický projekt, sdružuje kostely a modlitebny šesti křesťanských církví v Brně (Církev římskokatolická, Církev bratrská, Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická, Církev pravoslavná, Bratrská jednota baptistů).

Jednotlivé farnosti, sbory, církevní obce a řády přivítají v otevřených kostelech návštěvníky bohatým programem včetně komentovaných prohlídek nebo koncertů. Zpřístupněny budou rovněž některé veřejnosti běžně nepřístupné části kostelů jako např. varhanní kůry, sakristie, věže nebo

krypty. Pro návštěvníky bude vytvořen průvodce s podrobným programem jednotlivých kostelů, k dispozici budou také další informační materiály včetně map nebo informačních letáků o kostelech.

Předpokládáme, že také v naší republice by se akce mohla v příštích letech šířit do dalších měst a krajů. Své návštěvníky přivítá rovněž kostel Proměnění Páně v Třebíči Jejkově.

Podrobnější informace jsou již nyní zveřejněny na webových stránkách www.nockostelu.cz zdroj: ERC

Valné shromáždění ERC

Dne 27.listopadu 2008 se v Komenského sále v Ústředí Církve československé husitské v Praze 6 Dejvicích konalo v pořadí již 5. valné shromáždění Ekumenické rady církví (ERC). Zúčastnili se ho zástupci všech 11 členských církví a také, jako hosté, zástupci Římskokatolické církve a Federace židovských obcí. Úvodní pobožností posloužil nový biskup Apoštolské církve Martin Moldan.

Předseda ERC Pavel Černý ve své výroční zprávě zdůraznil, že právě uplynulý rok byl jedním z nejtěžších v historii ERC, i pro samotné církve. Kromě časově nesmírně složitých, pokračujících a stále nekončících jednání se státem o nápravě majetkových křivd, probíhalo v rámci ERC několik důležitých jednání a akcí, např. byla uzavřena nová smlouva o duchovní péči ve věznicích, ve spolupráci s rakouskou ekumenickou radou církví byla vydána kniha o vývoji a spolupráci církví v Brně či proběhl již II. ročník ekumenického shromáždění „Modlitba za domov“. Velmi komplikov-

vaná byla také výměna prakticky celého sekretariátu ERC a následné zaškolování nových pracovníků, jimiž jsou od září 2008 Mgr. Sandra Zálabová coby vedoucí tajemnice a Ing. Aleš Čejka, který je asistentem vedoucí tajemnice. Sandra Zálabová ve své výroční zprávě za sekretariát zdůraznila, že na nadcházející rok je připraveno několik významných akcí, které se budou konat v rámci ERC. Především se jedná o velmi aktivní a rozsáhlé zapojení církvi v souvislosti s předsednictvím ČR v EU, návštěva 140 poutníků na největší světové ekumenické akci Kirchentag či další ročník ekumenického shromáždění. Sandra Zálabová také představila obsáhlé internetové stránky www.cirkevnimajetek.cz, na kterých se sekretariát také podílí a které obsahují obsáhlou argumentaci k problematice nápravy majetkových křivd. K této problematice se také rozvinula diskuze, ve které bylo zdůrazněno, že církev již několik let nepožadují na státu důsledné dodržování zákona o financování církví 218/1949 Sb, a že financování církví státem absolutně nereflkuje inflaci, zvyšování mezd apod. Pokud jednání se státem nedospějí ke zdárnému konci, budou církve nuceny požadovat po státu důsledné dodržování výše zmiňovaného zákona.

Valné shromáždění se také usneslo na navýšení členských příspěvků církví do ERC o 30%, a to především z důvodu stále se zvětšující agendy a tedy i nutnosti přijmout nového pracovníka sekretariátu. Shromáždění schválilo vznik odborné komise pro studium současného ekumenismu v ČR, která by se měla zabývat i budoucností ERC. ERC též pro rok 2009 plánuje

studijní dny na téma „Ochrana stvoření - EKO-teologie“ či studijní den o ekumenismu obecně. Chystá se též další ročník společného ekumenického shromáždění.

☒ ERC

Ateista o významu víry pro Afriku

Matthew Parris, rozhlasový redaktor, napsal do londýnských Times, že Afrika potřebuje víru ještě více než rozvojovou pomoc. Jen víra může pomoci Afričanům překonat jejich největší problém - pasivní postoj k životu.

Parris sám vyrostl v Africe, považuje se za ateistu.

„V Africe křesťanství mění lidská srdce a přetváří ducha,“ píše Parris a dodává, že pro něj nebylo snadné si to uvědomit. Podle něj je viditelné, že právě křesťané - černí i bílí - uzdravují v Africe nemocné a učí lidi číst a psát. Víra nemá význam jen jako motivace misionářů, ale je důležitá i pro ostatní. Křesťan je čestný, pilný a optimistický. Misionáři nevysedávají v halách drahých hotelů, aby diskutovali o rozvojových strategiích, jak to činí zástupci velkých pomáhajících institucí, píše Parris. Potkáme je spíše na venkově, jak se zabývají konkrétní prací.

Víra odstraňuje také strach z duchů, který je vlastní Afričanům vyrostlým v přírodních a kmenových náboženstvích. Křesťanská víra buduje osobní spojení mezi jednotlivcem a Bohem. Proto je pro rozvoj Afriky tak důležitá. ☒ *christnet*

Některé náboženské společnosti se zlobí, že nedosáhnou na podpory od státu

Na milióny korun ročně by mohly státní

kasu vyjít platby církvím, které v Česku mají nevelkou podporu, ale snaží se finance od státu dostat. Například muslimové a hnutí Hare Krišna se rozhodnutím nyní cítí poškozeni. Naopak Svědci Jehovovi se státní pomoci předem vzdávají.

V současné době je státem financováno celkem 17 církví a náboženských společností. Minulý rok dostaly 1,3 miliardy korun, zejména na platy duchovních. Pro přiznání příspěvku od státu je nutná zákonná podmínka deseti let registrace na území Česka a podpisy nejméně deseti tisíc stoupenců. Některé náboženské společnosti to považují za diskriminaci a po státu marně žádají prominutí těchto podmínek. První podmínku během tří až pěti let splní řada společností nich, sehnat deset tisíc věřících se však už tak snadno nepodaří, uvádí Novinky.

Společnost Hare Krišna se zaregistrovala v roce 2002 a o zařazení mezi vybrané, státem financované církve, bude moci požádat za tři roky. „V současné době ani v nejbližších letech ale není pro Hnutí Hare Krišna reálné získat 10 tisíc podpisů,“ řekl Právu zdejší mluvčí Hare Krišna Antonín Valer. Dodal, že zákonné podmínky jsou těžko splnitelné i pro ostatní nové církve a společnosti. Nejspravedlivější financování církví by podle něj bylo zavedení daňových asignací, tedy možnost, aby každý dal např. procento svých daní vybrané církvi.

Muslimové chtějí rovnost, Jehovisté spoléhají na dary. (tahle věta rozbíjí kontext) Podobně jsou na tom čeští muslimové, kteří budou deset let registrovanou církví v roce 2014. „Možná je v Česku deset tisíc muslimů, ale ne všichni mají trvalý pobyt a ne všichni jsou praktikující,“ řekl Vladimír

Sánka z Ústředí muslimských obcí. Dodal, že již v roce 2002 jako „světová a historicky uznávaná církev“ zažádali o prominutí podmínek, avšak bezúspěšně. Jiný případ jsou Svědci Jehovovi. Ti jsou registrováni od roku 1993 a zřejmě by splnili obě podmínky, ale ze zásady pomoc odmítají.

☒ *ERC*

Pokles v počtu členů v církvích USA

Obě velké církve v USA v minulém roce zaznamenaly ztráty v počtu svých členů. Římskokatolická církev poklesla o 0,6% na 67,1 mil. členů a Svaz Jižních baptistů klesl o 0,2% na 16,3 mil. členů.

Podobné ztráty zaznamenaly i ostatní křesťanské církve: Spojená církev Kristova o 6%, nyní má 1,2 mil. členů, Africká metodistická episkopální církev Sion o 3% na 1 mil., Reformovaná presbyteriánská církev o 2,8% na 2,9 mil., obě luteránské církve o 1,4% - ELCA na 4,7 mil., ELC MS na 2,4 mil. Statistika vychází z ročenky církví a náboženských společností v Severní Americe, kterou vydává Národní rada církví v New Yorku.

Plusové hodnoty naopak zaznamenaly Svědkové Jehovovi o 2,1% na 1,1 mil., Církve Boží o 2% také 1,1 mil. O 1,6% stoupl počet členů mormonů na 5,9 mil. a letniční Boží shromáždění o 0,9% na 2,9 mil.

☒ *idea.de*

V Česku byl zahájen sběr podpisů za **vyhlášení Velkého pátku státním svátkem**. Více informací naleznete na internetu: www.velkypatek.cz.

Jaro

Přišlo jaro,
vzápětí však zas
udeřily mrazy
tak koulujem se nazí
se slzami, které v perly
změnily se.

Sněhuláci chytli druhý dech,
mrkev ztvrdla jako pýcha hřebce
i košťata jim v rukou pookřála,
ne, letos nerodí se jaro lehce,
navdory krokusům a bledulím.

Bendy Růžička

Ilustrační foto: archiv